

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 06, 2015

Nummer 6, 2015

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:181](#) 30-01-2015

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2015:247](#) 29-01-2015

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2015:258](#) 29-01-2015

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2014:5810](#) 16-12-2014

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2014:9404](#) 04-12-2014

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2014:8334](#) 30-10-2014

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2014:4610](#) 30-09-2014

Rechtbank

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2015:389](#) 27-01-2015

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2015:390](#) 22-01-2015

Annotatie

[Commentaar bij Hof Den Haag 19 maart 2014, ECLI:NL:GHDHA:2014:943 en
Rechtbank Noord-Nederland 29 juli 2014, ECLI:NL:RBNNE:2014:3729](#)

W.M. Schrama

Annotatie

[Onderhoudsverplichting van samenwoner op grond van artikel 8 EVRM?](#)

prof. dr. C. Forder

RECHTSPRAAK

Het hof vergeet op bepaalde verzoeken ter zake de vermogensrechtelijke afwikkeling van het huwelijk te beslissen. Wettelijke rente over de voldoening van een geldsom in het kader van verdeling van een gemeenschap is slechts verschuldigd vanaf het moment dat de verdeling definitief is vastgesteld.

Partijen zijn in Algerije gehuwd en zijn thans gescheiden. In cassatie gaat het om de vermogensrechtelijke afwikkeling van het huwelijk – waarop Algerijns recht van toepassing is – in het bijzonder om de verdeling van de gemeenschappelijke banksaldi en de toedeling van de gemeenschappelijke echtelijke woning. De vrouw heeft in eerste aanleg verzocht om de gemeenschappelijke banksaldi bij helfte te verdelen, inclusief een bedrag van € 200.000 dat de man volgens haar van een gemeenschappelijke rekening heeft overgeboekt naar zijn privérekening. Voorts verzocht zij toedeling aan haar van het aandeel van de man in de echtelijke woning alsmede van zijn aandeel in de daaraan gekoppelde hypothecaire leningen. De man heeft verzocht te bepalen dat de vrouw aan hem een bedrag van € 92.225,80 dient te betalen, welk bedrag zij volgens hem heeft overgeboekt van de gemeenschappelijke rekening naar haar privérekening, en een bedrag van € 4.492,06 dat zij volgens hem met zijn privégeld heeft betaald aan een echtscheidingsbemiddelaar.

De rechtbank heeft de woning toegedeeld aan de vrouw onder de voorwaarde dat zij binnen twee maanden na taxatie aantoonde dat zij financieel in staat is de volledige eigendom van de woning te verkrijgen en de man te doen ontslaan uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. De rechtbank besliste tevens dat de vrouw na overdracht van de woning, aan de man een bedrag van € 52.146,72 diende te vergoeden wegens door hem uit eigen middelen gedane aflossingen op de hypothecaire leningen. De rechtbank heeft de overige verzoeken afgewezen.

Het hof heeft de vrouw veroordeeld tot betaling aan de man van een bedrag van € 42.985,99. Het hof overwoog dat de vrouw onweersproken heeft gesteld dat de aflossingen op de hypothecaire leningen zijn verricht vanaf de gemeenschappelijke rekening. Daarom heeft de man volgens het hof geen recht op vergoeding door de vrouw van de door hem gedane aflossingen. Met betrekking tot de door de man verzochte vergoeding van € 92.225,80

overwoog het hof dat vaststaat dat de vrouw dit bedrag van de gezamenlijke rekening heeft overgemaakt naar haar privérekening. Nu de stelling van de vrouw dat zij dit bedrag heeft uitgegeven aan de kosten van de huishouding door de man is betwist en niet nader door de vrouw is onderbouwd, gaat het hof ervan uit dat dit bedrag nog aanwezig is, met uitzondering van het bedrag van € 6.253,81 dat de vrouw heeft betaald aan de echtscheidingsbemiddelaar. De vrouw dient van het hof daarom de helft van € 85.971,99 aan de man te voldoen. Dit brengt mee dat het hof het verzoek van de man tot vergoeding van € 4.492,06 afwijst.

In cassatie klaagt de vrouw dat het hof niet heeft beslist op haar verzoek om het door haar genoemde bedrag van € 200.000 in de verrekening te betrekken. De Hoge Raad oordeelt dat deze klacht slaagt. Het door de vrouw in hoger beroep gedane verzoek heeft mede betrekking op het bedrag van € 200.000. Indien het hof heeft geoordeeld dat het bedrag van € 200.000 niet voor verrekening in aanmerking komt, is zijn oordeel onbegrijpelijk. Zonder nadere motivering is niet in te zien waarom het door de vrouw overgeboekte bedrag wel voor verrekening in aanmerking komt en het door de man overgeboekte bedrag niet.

Voorts klaagt de vrouw dat het hof ten onrechte geen gevolg heeft verbonden aan zijn overweging dat de door de rechtbank bepaalde taxatie niet meer hoeft plaats te vinden nu partijen het in hoger beroep eens zijn over een waarde van de woning van € 305.000.

Ook deze klacht is terecht voorgesteld. Hoewel de voorwaarde voor taxatie is vervallen, is niet de voorwaarde vervallen dat de vrouw aantoonde dat zij de woning kan financieren. Derhalve had het hof een nieuwe ingangsdatum behoren te bepalen van de termijn van twee maanden waarbinnen de vrouw aan deze voorwaarde moet voldoen.

De man klaagt dat het hof over het hoofd heeft gezien dat hij ook heeft verzocht om vergoeding van wettelijke rente. Ook deze klacht is terecht. Hierbij merkt de Hoge Raad op dat ingevolge artikel 6:119 lid 1 BW wettelijke rente over de voldoening van een geldsom slechts verschuldigd is over de tijd dat de schuldenaar met de voldoening daarvan in verzuim is geweest. Het onderhavige verzoek van de man heeft betrekking op de verdeling en verrekening van de gemeenschappelijke banksaldi. Zolang deze verdeling niet definitief is vastgesteld, is de vrouw niet in verzuim met de betaling van het toegewezen bedrag.

De Hoge Raad vernietigt de beslissing van het hof.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 30-01-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:181

Zaaknummer: 13/06400

Wetsartikelen: 6:119 BW

RECHTSPRAAK

De man heeft naar het oordeel van het hof zowel in eerste aanleg als in hoger beroep onvoldoende inzicht gegeven in zijn financiële situatie vanaf september 2013. De stellingen van de man zijn bij gebreke van het overleggen van de belastingaangifte en belastingaanslag 2013 niet te verifiëren. Het hof is daarom niet in staat het inkomen van de man en daarmee zijn draagkracht vast te stellen. Voorts is het hof met de rechtbank van oordeel dat van de man mag worden verwacht dat hij een belastbaar inkomen van € 38.534 kan genereren, gelet op hetgeen hij in 2009 en 2010 als winstaandeel in een vof had. Van inspanningen om zijn verdien capaciteit te benutten, is het hof niet gebleken. Niet vast is komen te staan dat de man een lager inkomen heeft dan het door de rechtbank in aanmerking genomen inkomen noch dat hij niet de verdien capaciteit heeft om dit inkomen te genereren. Het hof bekrachtigt de beslissing van de rechtbank.

De man voert aan dat de rechtbank bij beschikking van 2 april 2014 ten onrechte bij de bepaling van zijn draagkracht aansluiting heeft gezocht bij het inkomen in 2011 van € 38.534 per jaar. De man stelt, hetgeen de vrouw betwist, dat zijn draagkracht aanzienlijk lager is.

Het hof is van oordeel dat de man zijn draagkrachtgrief onvoldoende heeft onderbouwd. De man heeft zowel in eerste aanleg als in hoger beroep onvoldoende inzicht gegeven in zijn financiële situatie vanaf 18 september 2013. De man heeft weliswaar enkele stukken in het geding gebracht zoals de jaaropgave 2013 van het bedrijf waar hij in loondienst werkt en de jaarrekening 2013 en de periodebalans van de eerste helft van 2014 van zijn eigen onderneming, maar desondanks blijft er – naar het oordeel van het hof – te veel onduidelijkheid bestaan omtrent de financiële situatie van de man. Het hof overweegt daartoe dat de man ter zitting in hoger beroep heeft verklaard dat hij recent is ontslagen bij zijn werkgever en dat hij geen inkomsten meer heeft uit zijn onderneming. De bedrijfsruimte van zijn onderneming wordt gebruikt voor het geven van yogalessen en de inkomsten daaruit

zouden ten goede komen aan de moeder van de man. Voorts is ter zitting gebleken dat de man gedurende een bepaalde periode inkomsten heeft gehad uit vertaalwerkzaamheden. Nu de man heeft nagelaten deze stellingen met stukken te onderbouwen en hij evenmin zijn belastingaangifte en belastingaanslag 2013 in het geding heeft gebracht, zijn de stellingen van de man voor het hof niet te verifiëren. Het hof is, gelet op het vorenstaande, niet in staat het inkomen van de man en daarmee zijn draagkracht vast te stellen.

Overigens is het hof van oordeel dat van de man kan worden verwacht dat hij het door de rechtbank in aanmerking genomen belastbaar inkomen van € 38.534 per jaar kan genereren. Het hof overweegt daartoe dat uit de door de vrouw overgelegde jaarstukken 2009 en 2010 van de vof (die de man en de vrouw in het verleden samen hebben gevoerd) volgt dat het winstaandeel van de man in deze onderneming tussen de € 50.000 en € 100.000 per jaar bedroeg. Het hof acht de man daarom in staat het door de rechtbank in aanmerking genomen inkomen van € 38.534 per jaar te genereren. Van inspanningen van de man om deze verdien capaciteit te benutten is het hof in hoger beroep niet gebleken.

Het hof kan derhalve niet concluderen dat de man een lager inkomen heeft dan het door de rechtbank in aanmerking genomen belastbaar inkomen van € 38.534 per jaar noch dat hij niet de verdien capaciteit heeft om dit jaarinkomen te genereren. Nu voor het overige geen grieven met betrekking tot de draagkracht van de man zijn aangevoerd, brengt dit met zich dat het hof zal aansluiten bij de door de rechtbank bepaalde onderhoudsbijdrage ten behoeve van de kinderen. Het hof bekrachtigt de bestreden beschikking van de rechtbank.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 29-01-2015

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2015:258

Zaaknummer: F 200.151.032_01

RECHTSPRAAK

Bij beschikking van 4 maart 2013 heeft de rechtbank de door de man te betalen kinderalimentatie bepaald op € 349,75 per maand. Op 12 maart 2013 dient de man een wijzigingsverzoek in met als strekking de bijdrage met ingang van 1 januari 2013 op nihil te bepalen. De rechtbank wijst het verzoek af, omdat de man niet heeft gemotiveerd welke omstandigheden tussen 4 en 12 maart 2013 zijn gewijzigd. De man heeft gesteld met ingang van 1 januari 2013 geen draagkracht meer te hebben, omdat hij een WW-uitkering heeft naar de bijstandsnorm van een alleenstaande. Het hof begrijpt hieruit dat de beschikking van 4 maart 2013 van het begin af aan niet aan de wettelijke maatstaven heeft voldaan omdat van onjuiste of onvolledige inkomensgegevens is uitgegaan. De rechtbank had ambtshalve de rechtsgronden moeten aanvullen. Dat tegen de beschikking van 4 maart 2013 geen hoger beroep is ingesteld, doet daaraan niet af. Het hof beoordeelt de draagkracht van de man opnieuw en vernietigt de bestreden beschikking van de rechtbank.

De rechtbank heeft bij beschikking van 4 maart 2013 bepaald dat de man met ingang van 4 maart 2013 een bedrag van € 349,75 per maand dient te betalen als bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van het kind van partijen. De man heeft op 12 maart 2013 de rechtbank verzocht deze beschikking te wijzigen. Hij heeft gesteld dat hij met ingang van 1 januari 2013 geen draagkracht meer heeft om de bij beschikking van 4 maart 2013 met ingang van deze datum vastgestelde kinderbijdrage te betalen, omdat hij een WW-uitkering heeft naar de bijstandsnorm voor een alleenstaande. De rechtbank heeft dit wijzigingsverzoek bij beschikking van 21 januari 2014 afgewezen. De man is hiertegen in hoger beroep gekomen.

Het hof begrijpt uit de stelling van de man dat hij aan zijn wijzigingsverzoek artikel 1:401 lid 4 BW ten grondslag legt, namelijk dat de beschikking van 4 maart 2013 van de aanvang af niet aan de wettelijke maatstaven heeft beantwoord doordat bij die uitspraak van onjuiste of

onvolledige inkomensgegevens van de man is uitgegaan. Aangezien de rechtbank is gehouden ambtshalve de rechtsgronden aan te vullen, heeft de rechtbank het genoemde wetsartikel ten onrechte niet bij haar beoordeling betrokken. De omstandigheid dat tegen de uitspraak van de rechtbank van 4 maart 2013, waarvan wijziging wordt verzocht, het rechtsmiddel van hoger beroep niet is aangewend, staat – anders dan de rechtbank overweegt – aan de indiening van een nieuw verzoek tot wijziging van deze beschikking niet in de weg.

Naar het oordeel van het hof is voldoende aannemelijk geworden dat de rechtbank bij haar beschikking van 4 maart 2013 is uitgegaan van onjuiste of onvolledige gegevens – in casu het inkomen en het vermogen van de man – als bedoeld in artikel 1:401 lid 4 BW. Het hof beoordeelt daarom de draagkracht van de man opnieuw en vernietigt de bestreden beschikking.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 29-01-2015

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2015:247

Zaaknummer: F 200 145 112_01

Wetsartikelen: 1:401 lid 4 BW

RECHTSPRAAK

Een niet-gecertificeerde instelling verzoekt na 1 januari 2015 om machtiging tot plaatsing in een verblijf(netwerk)pleeggezin.

Een niet-gecertificeerde instelling verzoekt na 1 januari 2015 om machtiging tot plaatsing in een verblijf(netwerk)pleeggezin. De kinderrechter overweegt dat de stichting weliswaar niet een gecertificeerde instelling is, maar gelet op artikel 10.7 lid 2 Jeugdwet acht de kinderrechter de stichting bevoegd om verzoeken ter uitvoering van lopende ondertoezichtstellingen te doen. *Opmerking:* Artikel 10.7 lid 2 Jeugdwet luidt, voor zover van belang, dat ondertoezichtstelling, opgedragen aan een Bureau Jeugdzorg die op 1 januari 2015 niet is gecertificeerd, met ingang van dat tijdstip en tot de kinderrechter een verlenging van de ondertoezichtstelling heeft uitgesproken, uitgevoerd worden door dat Bureau Jeugdzorg. De kinderrechter heeft in de uitspraken van 22 januari 2015 (ECLI:NL:RBOBR:2015:390) en 27 januari 2015 (ECLI:NL:RBOBR:2015:389) uit artikel 10.7 lid 2 Jeugdwet afgeleid dat ook verzoeken aan de rechter, bijvoorbeeld tot uithuisplaatsing en tot opheffing van de ondertoezichtstelling tot de uitvoering van een ondertoezichtstelling kunnen worden gerekend. Artikel 10.7 lid 2 Jeugdwet ziet daarmee niet alleen op de feitelijke uitvoering van een ondertoezichtstelling. In artikel 10.7 lid 2 Jeugdwet is geen overgangsrecht opgenomen voor het verzoek tot verlenging van een ondertoezichtstelling zelf. Dat betreft m.i. geen verzoek dat in het kader van de uitvoering van een ondertoezichtstelling wordt gedaan. Het is dan ook terecht dat in de beschikking van 16 januari 2015 (ECLI:NL:RBOBR:2015:202) dezelfde niet-gecertificeerde instelling niet-ontvankelijk is verklaard.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 27-01-2015

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2015:389

Zaaknummer: Co1/288655/JE RK 15-20

Wetsartikelen: 10.7 lid 2 Jeugdwet

RECHTSPRAAK

Een niet-gecertificeerde instelling verzoekt na 1 januari 2015 opheffing van de ondertoezichtstelling.

Een niet-gecertificeerde instelling verzoekt na 1 januari 2015 opheffing van de ondertoezichtstelling. De kinderrechter overweegt dat de stichting weliswaar niet een gecertificeerde instelling is, maar gelet op artikel 10.7 lid 2 Jeugdwet acht de kinderrechter de stichting bevoegd om verzoeken ter uitvoering van lopende ondertoezichtstellingen te doen. Daartoe wordt ook gerekend een verzoek tot opheffing van de ondertoezichtstelling. *Opmerking:* Artikel 10.7 lid 2 Jeugdwet luidt, voor zover van belang, dat ondertoezichtstelling, opgedragen aan een Bureau Jeugdzorg die op 1 januari 2015 niet is gecertificeerd, met ingang van dat tijdstip en tot de kinderrechter een verlenging van de ondertoezichtstelling heeft uitgesproken, uitgevoerd worden door dat Bureau Jeugdzorg. De kinderrechter heeft in de uitspraken van 22 januari 2015 (ECLI:NL:RBOBR:2015:390) en 27 januari 2015 (ECLI:NL:RBOBR:2015:389) uit artikel 10.7 lid 2 Jeugdwet afgeleid dat ook verzoeken aan de rechter, bijvoorbeeld tot uithuisplaatsing en tot opheffing van de ondertoezichtstelling tot de uitvoering van een ondertoezichtstelling kunnen worden gerekend. Artikel 10.7 lid 2 Jeugdwet ziet daarmee niet alleen op de feitelijke uitvoering van een ondertoezichtstelling. In artikel 10.7 lid 2 Jeugdwet is geen overgangsrecht opgenomen voor het verzoek tot verlenging van een ondertoezichtstelling zelf. Dat betreft m.i. geen verzoek dat in het kader van de uitvoering van een ondertoezichtstelling wordt gedaan. Het is dan ook terecht dat in de beschikking van 16 januari 2015 (ECLI:NL:RBOBR:2015:202) dezelfde niet-gecertificeerde instelling niet-ontvankelijk is verklaard.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 22-01-2015

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2015:390

Zaaknummer: C/01/288686/JE RK 15-28

Wetsartikelen: 10.7 lid 2 Jeugdwet

RECHTSPRAAK

De vrouw woonde na het uiteengaan van partijen in de echtelijke woning met de kinderen. Zij is daaruit in 2013 vertrokken om te gaan samenwonen met haar nieuwe partner. De man is in het huis gaan wonen. Thans worden de woonlasten bij helfte door de man en de vrouw gedragen. De vrouw vraagt om de man haar een vergoeding voor het gebruik van de gezamenlijke woning te laten betalen. Deze wordt gebaseerd op artikel 3:169 BW. Het hof wijst het verzoek af, omdat de vrouw in de periode vanaf het uiteengaan van partijen op 1 april 2010 tot aan 22 april 2013, toen zij in de woning woonde, ook geen gebruiksvergoeding aan de man heeft betaald en toen bovendien de kosten van de woning niet bij helfte, maar naar rato van inkomen werden gedeeld. De vrouw betaalde minder. De man heeft een evenzo lange periode als de vrouw recht op gebruik van de woning zonder daarvoor een vergoeding te hoeven betalen.

Het huwelijk van partijen is in 2011 door echtscheiding ontbonden. In het kader van de echtscheidingsprocedure kwamen partijen overeen dat de vrouw vooralsnog met uitsluiting van de man gebruik mocht maken van de voormalige echtelijke woning van partijen.

Inmiddels heeft de vrouw de echtelijke woning verlaten en is zij gaan samenwonen met haar nieuwe partner. In een door de man gestarte procedure in kort geding werd het exclusieve gebruiksrecht van de voormalige echtelijke woning toegekend aan de man. De voorzieningenrechter koppelde aan dit gebruik van de woning echter geen gebruiksvergoeding ten behoeve van de vrouw. In hoger beroep verzoekt de vrouw om de man te veroordelen tot het voldoen van een maandelijkse gebruiksvergoeding van € 750.

In beginsel is iedere deelgenoot bevoegd tot het gebruik van een gemeenschappelijk goed, mits dit gebruik met het recht van de overige deelgenoten te verenigen is (artikel 3:169 BW). De vruchten en andere voordelen die hun gemeenschappelijk goed oplevert, delen de

deelgenoten naar evenredigheid van hun aandeel in dat goed. In dezelfde evenredigheid dienen de deelgenoten bij te dragen in de uitgaven die – bevoegd – ten behoeve van de gemeenschap zijn verricht (artikel 3:172 BW). Het vorenstaande brengt met zich dat de deelgenoot die met uitsluiting van de andere deelgenoot gebruik maakt van een gemeenschappelijk goed, de andere deelgenoot schadeloos dient te stellen, bijvoorbeeld door het betalen van een gebruiksvergoeding. Immers, die deelgenoot is door het exclusieve gebruik van het gemeenschappelijke goed door de andere deelgenoot, verstoken gebleven van zijn recht op het gebruik en genot van het gemeenschappelijke goed. In dat kader verwijst het hof naar de memorie van antwoord bij artikel 3:169 BW (Parlementaire geschiedenis Boek 3, p. 587). Daarbij dienen de redelijkheid en de billijkheid, die de rechtsbetrekkingen tussen deelgenoten beheersen (artikel 3:166 lid 3 BW), tot maatstaf.

Vast staat dat de vrouw de voormalige echtelijke woning heeft bewoond van 1 april 2010 tot 22 april 2013. Voor het gebruik van de woning heeft zij geen vergoeding betaald aan de man. De man heeft daarentegen wel een groter deel van de hypothecaire lasten voor zijn rekening genomen. Het hof is van oordeel dat de eisen van redelijkheid en billijkheid onder de gegeven omstandigheden met zich brengen dat evenmin een gebruiksvergoeding ten laste van de man dient te worden vastgesteld, voor eenzelfde periode als de periode waarin de vrouw het exclusieve genot van de woning heeft gehad.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 30-10-2014

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2014:8334

Zaaknummer: 200.141.233

Wetsartikelen: 3:169 BW

RECHTSPRAAK

Bijstandsverhaal. B en W hebben voor de uitoefening van de bevoegdheid tot bijstandsverhaal beleidsregels vastgesteld. Een van die regels luidt dat van verhaal bijstand wordt afgezien als causaliteit ontbreekt, dat wil zeggen dat de bijstandsbehoefte een gevolg moet zijn van de echtscheiding. Het hof overweegt dat reeds de maatstaven waarnaar alimentatie wordt berekend meebrengen dat nagegaan wordt wat de huwelijksgelateerde behoefte is, in hoeverre zelf in die behoefte kan worden voorzien, dan wel in hoeverre van het niet daarin kunnen voorzien een verwijt kan worden gemaakt. Daarnaast brengt het causaliteitsvereiste mee dat moet blijken of de bijstandsgerechtigde over onvoldoende kwalificaties beschikt om in redelijkheid eigen inkomsten te verwerven en daarom een beroep op bijstand moet doen. Het hof oordeelt dat B en W onvoldoende hebben gemotiveerd dat causaliteit als hiervoor bedoeld aanwezig is.

Het huwelijk van de voormalige echtelieden is in 2009 door echtscheiding ontbonden. De voormalige echtgenoot van appellante ontvangt sinds oktober 2011 een bijstandsuitkering. De gemeente (hierna: B en W) stelde vast dat appellante onderhoudsplichtig is jegens haar voormalige echtgenoot, hetgeen tot gevolg heeft dat appellante maandelijks een verhaalsbijdrage dient te voldoen aan de gemeente. In eerste aanleg verzocht appellante om vernietiging van de bestreden beschikking van B en W, maar ving bot.

Het hof overweegt als volgt. De gemeente kan kosten van bijstand verhalen tot de grens van de onderhoudsplicht, bedoeld in Boek 1 BW (artikel 62 WWB). Daarbij moet de gemeente rekening houden met de wettelijke maatstaven en de omstandigheden waaraan een rechter zou toetsen, in het kader van de vaststelling van een onderhoudsplicht en het bepalen van de omvang daarvan (artikel 62a WWB).

B en W hebben op dat gebied een discretionaire bevoegdheid en hanteren in het onderhavige

geval specifieke beleidsregels. Zo blijkt uit die beleidsregels dat B en W afzien van verhaal van bijstand, indien causaliteit ontbreekt. Concreet betekent dit dat de bijstandsbehoefte van de ex-echtgenoot het gevolg moet zijn van de echtscheiding, om bijstand te kunnen verhalen op grond van de onderhoudsplicht.

Gezien de omstandigheid dat B en W in hun beleidsregels voor bijstandsverhaal een causaliteitsvereiste hanteren, dient het hof naast toetsing aan de maatstaven genoemd in artikel 62a WWB, tevens te onderzoeken wat de huwelijksgelateerde behoefte van de ex-echtgenoot van appellante is en in hoeverre de ex-echtgenoot daarin zelf kan voorzien. Indien blijkt dat de bijstandsgerechtigde over onvoldoende kwalificaties beschikt om in redelijkheid eigen inkomsten te verwerven, dan dient onderzocht te worden of de oorzaak daarvan in het huwelijk is gelegen.

Het hof oordeelt dat de gemeente onvoldoende heeft onderbouwd dat causaliteit in de hiervoor genoemde zin aanwezig is. De ex-echtgenoot van appellante verrichtte gedurende het huwelijk arbeid in loondienst en in een later stadium verrichtte hij werkzaamheden in een eigen bedrijf. Zonder een nadere toelichting van de gemeente moet volgens het hof onder de gegeven omstandigheden worden aangenomen dat de ex-echtgenoot van appellante gedurende het huwelijk over kwalificaties beschikte om een inkomen te verwerven. Appellante wordt door het hof in het gelijk gesteld.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 30-09-2014

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2014:4610

Zaaknummer: 200.137.973/01

Wetsartikelen: 60 WWB en 62a WWB

RECHTSPRAAK

Vrouw verzoekt vernietiging van de erkenning op grond van dwaling (artikel 1:205 lid 1 sub c BW). De vrouw stelt dat zij toestemming tot erkenning heeft gegeven in de veronderstelling dat de erkenner de biologische vader was. Toen zij later de man tegenkwam die, nadat DNA-onderzoek had plaatsgevonden, de biologische vader bleek te zijn, werd haar duidelijk dat zij had gedwaald. Het hof wijst het verzoek af. Naar het oordeel van het hof heeft een juiste voorstelling van zaken bij de vrouw niet ontbroken, aangezien uit haar eigen verklaringen en die van anderen blijkt dat de vrouw zich reeds voor de erkenning ervan bewust was dat het vaderschap van de man niet zeker was en dat dat ook van de man zou kunnen zijn die achteraf inderdaad de biologische vader blijkt te zijn.

De man en de vrouw hebben een relatie met elkaar gehad. De vrouw is de moeder van het kind, dat op 28 oktober 2009 door de man is erkend. Tijdens een onderbreking van de relatie met de man heeft de vrouw seksueel contact gehad met Y. Toen bleek dat de vrouw zwanger was hebben de vrouw en de man de relatie hersteld en heeft de man het kind nog voor de geboorte erkend met toestemming van de vrouw. In 2013 heeft een DNA-onderzoek plaatsgevonden op verzoek van de vrouw in verband met twijfels over het vaderschap. Deze twijfels rezen volgens de vrouw toen zij Y tegenkwam. Uit het DNA-rapport is gebleken dat Y de biologische vader is van het kind. De vrouw heeft zich, met een beroep op dwaling (artikel 1:205 lid 1 sub c BW), tot de rechtbank gewend met het verzoek de erkenning alsnog te vernietigen. De rechtbank heeft dit verzoek afgewezen, waarop de vrouw in hoger beroep is gekomen. Het hof overweegt dat voor een geslaagd beroep op dwaling is vereist dat een juiste voorstelling van zaken moet hebben ontbroken, hetzij in de vorm van zuivere onwetendheid hetzij door de positieve aanwezigheid van een onjuiste voorstelling van zaken. Het hof is van oordeel dat ten tijde van het verlenen van de toestemming tot erkenning een dergelijke voorstelling bij de vrouw ontbrak. Het hof overweegt dat zowel uit haar eigen verklaringen als van die van anderen is gebleken dat zij er zich toen reeds van bewust was dat wellicht Y de

vader was van het kind, althans dat zij toen reeds twijfels had over de vraag wie de vader was van het kind. Het hof overweegt dat uitgangspunt is dat van degene die in twijfel handelde, niet kan worden gezegd dat hij/zij heeft gedwaald. Nu aan de zijde van de vrouw blijkbaar geen zekerheid heeft bestaan over het biologische vaderschap van de man ten tijde van het geven van de toestemming tot erkenning, kan niet worden volgehouden dat de vrouw toen daarover heeft gedwaald. Het is derhalve niet mogelijk de erkenning te vernietigen ingevolge het bepaalde in artikel 1:205 lid 1 sub c BW. De vrouw heeft voorts nog aangevoerd dat het in het belang is van het kind dat de erkenning wordt vernietigd en de juridische situatie in overeenstemming wordt gebracht met de biologische waarheid. Het hof is echter van oordeel, dat nu er geen contact is met Y, het onzeker is of Y de intentie heeft om het kind te erkennen, als hiervoor ruimte zou ontstaan. Daarbij komt dat de erkenner heeft toegezegd om afstand te doen van zijn vaderrol, zodat het kind in rust kan opgroeien. Volgens het hof moet voorts terughoudendheid in acht te worden genomen in de mogelijkheden een erkenning te vernietigen en een kind de juridische ouder te ontnemen. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor het kind, zoals op het gebied van het erfrecht. Ook het beroep van de vrouw op artikel 3, 7 en 8 IVRK kunnen de vrouw niet baten, waarop het hof het inleidend verzoek van de vrouw de erkenning te vernietigen alsnog afwijst.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 16-12-2014

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2014:5810

Zaaknummer: 200.153/292/01

Wetsartikelen: 1:205 lid 1 sub c BW

RECHTSPRAAK

De man is per 19 augustus 2014 in staat van faillissement verklaard. Hij verzoekt nihilstelling van de partner- en kinderalimentatie per 1 januari 2010. Na een schorsing tijdens de behandeling in hoger beroep komen partijen overeen dat de man de vrouw een bedrag van € 15.000 betaalt ter zake van achterstallige kinder- en partneralimentatie. Partijen verlenen elkaar volledige kwijting over de periode tot faillissement. Nadien bericht de advocaat van de vrouw dat er geen overeenstemming is bereikt, omdat het niet de bedoeling van de vrouw was slechts de achterstallige alimentatie af te kopen, maar ook de vordering van de man op de vrouw ter zake van de boedelscheiding te verrekenen. De vrouw beroept zich op dwaling. Het hof wijst dit beroep af en stelt voor de periode na 19 augustus 2014, rekening houdend met het VTLB, de kinderalimentatie vast. De partneralimentatie wordt op nihil gesteld.

Partijen zijn met elkaar gehuwd geweest. Uit dit huwelijk is een kind geboren. Bij de echtscheidingbeschikking is zowel kinder- als partneralimentatie vastgesteld. Bij vonnis van 19 augustus 2014 heeft de rechtbank de man in staat van faillissement verklaard. De man heeft zich bij dit geding inleidend verzoekschrift tot de rechtbank gewend met het verzoek de bijdragen op nihil te stellen, met ingang van 1 januari 2010. Bij de bestreden beschikking is dit verzoek van de man afgewezen, waarop hij in hoger beroep is gegaan. De vrouw en de inmiddels meerderjarige dochter hebben incidenteel beroep ingesteld. Bij gelegenheid van de mondelinge behandeling in hoger beroep op 17 oktober 2014 hebben partijen overeenstemming bereikt, in die zin dat de man aan de vrouw een bedrag van € 15.000 betaalt ter zake van achterstallige partner- en kinderalimentatie. De advocaat van de vrouw heeft het hof bij brief van 14 november 2014 bericht dat er volgens haar geen overeenstemming is bereikt, met een beroep op dwaling. Het was volgens de vrouw en de dochter de bedoeling om de alimentatievordering op de man, verminderd met de vordering van de man op de vrouw uit hoofde van de boedelscheiding af te kopen tegen een bedrag van € 15.000. Het zou geenszins

de bedoeling zijn geweest om slecht de alimentatievordering op de man te laten afkopen tegen een bedrag van € 15.000. Het hof stelt vast dat partijen bij de mondelinge behandeling hebben verklaard dat er een minnelijke regeling is bereikt over de alimentatie en dat er derhalve sprake is van een vaststellingsovereenkomst als bedoeld in artikel 7:900 BW. De vrouw heeft haar betoog dat haar verklaring ter mondelinge behandeling niet overeenstemde met haar wil, onvoldoende feitelijk onderbouwd. Gesteld nog gebleken is dat er sprake is van dwaling als bedoeld in artikel 6:228 lid 1 BW. De vrouw heeft voorts niet onderbouwd dat de minnelijke regeling mede zag op de boedelscheiding en niet nader toegelicht waarom de man bij de besprekingen had moeten begrijpen dat de minnelijke regeling zag op de boedelscheiding. Voor zover er sprake is van dwaling aan de zijde van de vrouw, komt dit niet voor rekening en risico van de man, aldus het hof. Het hof wijst het verzoek van de vrouw dan ook af. Wat de alimentatie na de faillissementsdatum betreft stelt het hof de bijdrage in de kosten van levensonderhoud en studie ten behoeve van de dochter vast op € 189,90 per maand, rekening houdende met het VTLB, en de partneralimentatie vanaf 19 augustus 2014 op nihil.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 04-12-2014

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2014:9404

Zaaknummer: 200.135.518

Wetsartikelen: 7:900 BW en 6:228 lid 1 BW

ANNOTATIE

**Commentaar bij Hof Den Haag 19 maart 2014,
ECLI:NL:GHDHA:2014:943 en Rechtbank Noord-Nederland
29 juli 2014, ECLI:NL:RBNNE:2014:3729**

W.M. Schrama

In deze twee zaken wordt buiten het wettelijk alimentatiesysteem om door de rechter beslist dat de wettelijke plicht van formele stiefouders tot betaling van alimentatie aan hun stiefkinderen mogelijk uitgebreid kan worden tot de informele stiefouders van de stiefkinderen. Dat voert ver, zoals ik hieronder zal uitleggen.

Bij de beoordeling van deze beslissingen is allereerst van belang om het algemene uitgangspunt voorop te stellen dat ons systeem is gebaseerd op het basisidee dat eenieder zichzelf dient te onderhouden. Daarop bestaan privaatrechtelijk slechts de beperkte uitzonderingen voor partners en naaste familie die bij wet voorzien zijn. Eenieder is dus in beginsel slechts voor zijn eigen levensonderhoud verantwoordelijk.

De wettelijke alimentatieplichten voor ouders dienen alle het algemene belang dat ze kinderen bescherming bieden; immers kinderen kunnen nog niet in hun eigen levensonderhoud voorzien. Voor de invulling van de alimentatieplicht maakt de wet onderscheid naar het type ouder: 1. juridische ouders, die doorgaans biologisch en sociale ouder zijn; 2. verwekkers, die geen juridisch, maar wel biologisch ouder zijn; 3. 'ouders' met gezag, die weliswaar geen juridisch ouder zijn, maar wel sociale ouder met gezag en 4. stiefouders, die een formele relatie hebben met een juridisch ouder van het kind en die tevens de sociale ouder van het kind zijn ('tot het gezin behoren'). Er zijn dus verschillende grondslagen voor de kinderalimentatieplicht. De onderhoudsplicht is ook niet in al deze gevallen gelijk. Twee onderwerpen zijn interessant in het licht van deze twee zaken.

In de eerste plaats de onderhoudsplicht van informele stiefouders, dus de stiefouders die ongehuwd samenwonen met een ouder van het kind en met het kind een gezin vormen. In dit kader rijst de vraag of het de rechter is toegestaan om de wettelijke plicht uit te breiden tot informele stiefouders. Naar mijn idee zou dat slechts mogelijk zijn als artikel 8 EVRM of een

andere (internationale) bepaling de rechter daartoe zou verplichten. Zoals door Forder eerder al aangetoond in PFR Updates 2014-0068 is uit artikel 8 EVRM (jo. artikel 14 EVRM) geen recht op alimentatie af te leiden. In 1994 besliste de Hoge Raad al in deze zin (*NJ* 1994/439). De andersluidende argumentatie van het Hof Den Haag op dit punt houdt ook nu geen stand. Het ging hier om de situatie waarin de vrouw en man ruzieden over kinderalimentatie. De vrouw woonde echter samen met een nieuwe partner. Het is op grond van de beslissing niet duidelijk, maar het lijkt erop dat het hof in het kader van de berekening van de hoogte van de alimentatie die de vader moet betalen, zelf komt met de vraag of de nieuwe partner van de vrouw onderhoudsplichtig is jegens de ‘stiefkinderen’. De eveneens summiere redenering van de Rechtbank Noord-Nederland waarin in algemene termen verwezen wordt naar de beslissing van het Hof Den Haag voegt inhoudelijk niet veel toe. Het ging hier trouwens om een spiegelbeeldige alimentatiezaak tussen moeder en vader waarbij juist de vader met een nieuwe partner met kinderen uit een eerdere relatie was gaan samenwonen. Ook hier betrof het daarmee een potentiële verlaging van de bijdrage die de vader aan de moeder moet betalen. Kortom: naar mijn idee gaat het de rechtsvormende taak van de rechter te buiten om via rechtspraak een dergelijke onderhoudsplicht aan te nemen, temeer daar het alimentatierecht een uitzonderingskarakter heeft.

Een andere kwestie is of het wenselijk zou zijn als de *wetgever* een dergelijke plicht in zou voeren. Om die vraag te beantwoorden moet eerst het tweede onderwerp besproken worden.

Dat is de vraag of de alimentatieplicht van de formele stiefouders in het rijtje alimentatieplichten jegens kinderen wel de goede plek inneemt. De roep om deze plicht helemaal af te schaffen is al gehoord, maar tegelijkertijd wordt in deze rechterlijke beslissingen de onderhoudsplicht juist uitgebreid.

Hierbij past nuance. Dogmatisch gezien bestaat een fundamenteel verschil in de grondslag voor de beide alimentatieplichten jegens kinderen en stiefkinderen. Ouders hebben *bestaansverantwoordelijkheid* voor het kind, terwijl stiefouders ‘slechts’ hebben besloten om in een formele relatie met een ouder van het kind te leven en daarmee duurzaam voor het kind te zorgen. In het eerste geval nemen de ouders de beslissing om een kind op de wereld te zetten en daarvoor te zorgen; in het tweede geval wordt de stap gezet een formele relatie te sluiten met de ouder van een al bestaand kind, voor wie de stiefouder de zorg op zich neemt. Deze twee grondslagen zijn dermate verschillend dat in bijna alle rechtsgebieden grote verschillen worden gemaakt tussen de juridische status van ouder en die van stiefouder, denk bijvoorbeeld aan gezag, erfrecht en naamrecht.

Een argument dat in deze discussie een rol zou kunnen spelen, is dat de maatschappelijke en juridische realiteit ten opzichte van de jaren zeventig van de twintigste eeuw veranderd is. In

welke richting dat argument wijst, is niet meteen duidelijk. Niet alleen zijn er meer nieuwe gezinnen met stiefouders en stiefkinderen, maar ook de rol van de ouders is veranderd, zowel maatschappelijk als juridisch. Gelijkwaardig ouderschap van ouders na scheiding is belangrijker geworden. Vaders van nu hebben door de bank genomen na scheiding een andere rol in het leven van hun kinderen dan in die tijd, toen ze na een scheiding vaak (deels) uit beeld verdwenen. Misschien is het, mede gelet daarop, tijd om de alimentatieplicht van de stiefouderverplichting kritisch tegen het licht te houden. Aan de ene kant speelt daarbij het beschermingsbeginsel een rol waarbij gestreefd wordt naar een goede financiële bescherming van het kind ten opzichte van degenen die hem opvoeden en verzorgen. Aan de andere kant is van belang dat de onderlinge verhouding tussen de verschillende grondslagen voor alimentatie in verhouding behoren te staan tot elkaar, zeker in een tijd waarin beide ouders na scheiding vaak een belangrijke rol in het leven van het kind blijven vervullen. Zo is aan het verwekkerschap (wel sprake van bestaansverantwoordelijkheid, geen sociale ouder) een secundaire alimentatieplicht verbonden, en aan de sociale ouder met gezag een aan het gezag gekoppelde alimentatieplicht. Gelet daarop is de alimentatieplicht van de stiefouder een (te?) stevige.

Ook speelt mee dat het pakketje rechten en plichten van een stiefouder in relatie tot het kind niet al te zeer uit evenwicht moet zijn. Een klein voorbeeld daarvan is dat de financiële gegevens van stiefouders wel overgelegd moeten worden in alimentatiezaken, maar dat zij in de rechtsgang en in de rechtszaal geen eigen plek hebben in de alimentatiezaken tussen de ouders, terwijl de beslissing wel directe impact heeft.

Tussen afschaffen en ongewijzigd in stand houden is een gulden middenweg te vinden, die wellicht recht doet aan de tegengestelde belangen: een secundaire alimentatieplicht voor stiefouders, die is achtergesteld bij de alimentatieplicht jegens eigen kinderen. Eigen ouders moeten eerst betalen en eigen kinderen gaan voor de stiefkinderen; pas als er voldoende draagkracht is, komen de stiefkinderen aan bod. Hiermee wordt financiële bescherming aan het kind geboden, al is dat minder dan nu. Een dergelijke optie zou recht doen aan het fundamentele verschil tussen procreationele verantwoordelijkheid van ouders voor eigen kinderen en de tijdelijke zorgverantwoordelijkheid van stiefouders voor niet-eigen kinderen. De onderlinge verhouding tussen de alimentatieplichten jegens kinderen zou meer in proportie zijn met ieders verhouding tot het kind. Daarnaast zijn de rechten en plichten van stiefouders jegens stiefkinderen minder uit balans dan nu het geval is. Bijkomend voordeel is dat in een deel van de gevallen de berekening van de alimentatie in nieuwe gezinnen simpeler wordt en daarmee kan bijdragen aan een lager conflictpotentieel tussen ouders.

Wat betekent dit voor de vraag of uitbreiding bij wet van de kinderalimentatieplicht voor informele stiefouders wenselijk is? De wet knoopt aan bij het huwelijk of het geregistreerd

partnerschap en daar valt veel voor te zeggen. Het doel is immers die stiefouders op te sporen die duurzaam de zorg voor het kind op zich willen nemen. Bij het ongehuwd samenleven is een dergelijk aanknopingspunt niet te vinden. Het ongehuwd samenleven is divers en de onderlinge relatie tussen ouder en stiefouder is juridische volstrekt onvergelijkbaar. Om daaraan toch een alimentatieplicht te verbinden, gaat mij op dit moment te ver.

Tot slot: hopelijk blijft het bij deze twee beslissingen en wordt deze lijn in andere rechtspraak niet gevolgd. Het is niet aan de rechter, maar aan de wetgever. Die heeft een staatscommissie benoemd met op de agenda de herijking van het ouderschap; daarin zal wellicht aan bod komen hoe de verschillende grondslagen voor verantwoordelijkheid jegens een kind in hun onderlinge verhouding uit zouden kunnen pakken. Dat is ook relevant voor dit onderwerp.

ANNOTATIE

Onderhoudsverplichting van samenwoner op grond van artikel 8 EVRM?

prof. dr. C. Forder

‘[M]ogelijkerwijs’ heeft moeders nieuwe mannelijke partner een uit artikel 8 EVRM voortvloeiende onderhoudsverplichting jegens de minderjarigen (geboren uit een eerder huwelijk van de moeder), ‘aangezien family life ook financiële verplichtingen zoals aanspraak op onderhoud meebrengt,’ aldus het Hof Den Haag (r.o. 12).

Rechtsbronnen voor deze verplichting die uit artikel 8 EVRM zou voortspuiten, zoals bijvoorbeeld rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) of de Hoge Raad, schitteren door afwezigheid.

De Hoge Raad is in zijn rechtspraak bepaald niet scheutig geweest met de vaststelling dat een alimentatieverplichting uit artikel 8 EVRM voortvloeit. Op 26 april 1996, (ECLI:NL:HR:1996:AD2542) oordeelde de Hoge Raad dat een biologische vader onder zeer beperkte omstandigheden op grond van artikel 8 EVRM alimentatieplichtig kan zijn jegens de minderjarige, zelfs indien het kind een juridische vader heeft. Op grond van het wettelijk stelsel is deze laatste namelijk verplicht tot levensonderhoud met uitsluiting van de biologische vader. Voor het bijzonder ‘artikel 8 geval’ moet tussen de biologische vader en de minderjarige sprake zijn van familie- en gezinsleven. Er moet bovendien worden aangetoond dat de juridische vader niet in staat is om in het levensonderhoud van het kind te voorzien of dat om een andere reden de verplichting niet kan worden afgedwongen, of dat van de moeder niet kan worden verwacht dat ze de juridische vader voor alimentatie aansprakelijk stelt. In zijn uitspraak van 18 februari 2011 (ECLI:NL:HR:2011:BO9841) zag de Hoge Raad geen reden om op grond van artikel 8 EVRM de biologische vader voor alimentatie aansprakelijk te stellen. Zo ook Hof Den Bosch 16 december 2009, ECLI:NL:GHSHE:2009:BK6933, r.o. 3.10.3.

In de rechtspraak van de Hoge Raad – één uitspraak – gaat het om iemand – een verwekker – die, als het kind geen juridische vader zou hebben, wel op grond van het wettelijk stelsel alimentatieplichtig zou kunnen zijn (artikel 1:394 BW). Het Hof Den Haag heeft het

daarentegen over een persoon die ongehuwd met de ouder samenleeft. Het staat als een paal boven water dat een samenwoner niet tot onderhoud jegens het stiefkind verplicht is (HR 8 april 1994, *NJ* 1994/439; Asser-de Boer, 2010, par. 1092). Dit belet het hof niet anders te overwegen. Zie r.o. 13: 'Gelet op de maatschappelijke ontwikkelingen ten aanzien van samenwonen, gezinnen en relaties is het hof van oordeel dat onderscheid tussen een formele stiefouder en een nieuwe partner die samenleeft met de verzorgende ouder en diens minderjarige kinderen - en in feite als stiefouder functioneert - mogelijk leidt tot ongelijkheid tussen beiden en daarmee strijd met artikel 8 EVRM oplevert.'

Niet lang geleden nam de regering uitdrukkelijk het standpunt in dat er principiële bezwaren bestaan tegen de gelijkstelling van samenwoners met gehuwden. Het opleggen van verplichtingen aan samenwoners staat haaks op de autonomie (*Kamerstukken II* 2011/12, 28867, nr. 29, p. 3). De rechtspraak van het EHRM biedt evenmin steun voor de door het Haagse hof opgeworpen gedachte. In tegendeel, het EHRM is van oordeel dat artikel 8 'does not require the State to establish a special regime for a particular category of unmarried couples' (EHRM 2 november 2010, nr. 3976/05 (*Şerife Yiğit/Turkije*), § 102).

Kortom, voor de – niet-onderbouwde – overweging van het Hof Den Haag is geen steun te vinden, niet in de rechtspraak van de Hoge Raad, niet in het beleid van de wetgever en al helemaal niet in de rechtspraak van het EHRM. Dit is een ernstig gebrek. Het hof lijkt zich helemaal losgezongen te hebben van wet en verdrag.